СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 198. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 9-го жовтня 1945. No. 198. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, October 9, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИВАЄ АМЕРИКАНЦІВ ДО СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ, ЩОБ БУТИ ПРИКЛАДОМ ДЛЯ СВІТУ

Вчасі повітової вистави в Карутерсвил, у стейті Мизурі, у приявности 70,000 людей в неділю 7 жовтня президент Труман виголосив промову, в якій порушив краєві і міжнародні справи. Він виказав, що дорога до миру буде таксамо важка, як і дорога до перемоги. Для осягнення миру американці як робітники так і підприємці повинні зійтися разом, і показати світови, що наша продуктивність вчасі реконверзії є так само видатна, як була видатна продуктивність вчасі війни. Про можливість війни сказав президент: „Ми не можемо витримати ще одної ґльобальної війни. Ми навіть не можемо мати ще одної війни, бо вона мусить бути світовою, а це значить, що прийде кінець цеї цивілізації, яку ми знаємо. Ми цього не зробимо і ми маємо бути провідниками".

АЙЗЕНҐАВЕР ВЗИВАЄ КРАЙ ДО ОБОРОНИ.

З нагоди відкриття памяткового Дому Волі імени Вендела Вилкія призначено нагороду для ґенерала Айка Айзенгавера за його заслуги для поширення свободи. При цій нагоді уладжено обід в ґотелю Комодор в Ню Йорку передано промову Айзенгавера. У ній він сказав, що „свобідні установи дають нам неоцінені привилеї, а водночас і обовязки, щоб їх обороняти". Ґенерал візвав Америку до створення вистарчальном військової оборони краю „так, щоб край міг бути вільним від страху перед чужинним панованням, накиненим через наглий нерозбірчивий напад".

ПОЛЯКИ ПІКЕТУЮТЬ ПОЛЬСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У НЮ ЙОРКУ.

Вчасі Дня Пулаского, уладженого польськими орґанізаціями в Ню Йорку 7 жовтня уладжено вулицями похід з участю яких 15,000 учасників, не зважаючи на дощ. В поході несено таблиці з протестами проти теперішнього варшавського режіму, а перед польським консулем поставлено пікети з різними написами. Був між ін. напис: „Комунізм це рак для Америки". У перегляді паради взяли участь ґубернатор стейту, кандидати на посадника міста, нюйорський католицький архиєпископ і багато іншої знатті. Промов не виголошувано, а ґазети зареєстрували лише коментарі передовців у приватній розмові.

АРХИЄПИСКОП СПЕЛМАН ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ФАНАТИЗМОМ.

У неділю 7 жовтня нюйорська католицька архидієцезія уладила здвиг поклонників Пресвятого Імени у великім стадіюм при 155 вулиці в Ню Йорку. Дощ зменшив сподіваний наплив поклонників до 30,444 душ. Серед величавих ралігійних церемоній архиєпископ Франсис Спелман, який щойно обїхав світ, виголосив проповідь за втримання миру. Він остерігав перед тими, що „носять гарний і мягкий одяг оборонців демократії, а надіє є ворогами святих прав і вольностей народу". Дальше сказав: „Ми мусимо захороняти Америку і себе самих перед ненавистю, фальшивством, біґотерією і нетолеранцією, бо ці пристрасти є насінням, з якого виросло прокляття оцеї найгіршої світової війни. Колиб їх засіяти знову то вони принесуть кінець цивілізації".

РОЗПОЧАВСЯ ТИЖДЕНЬ РЕЄСТРАЦІЇ.

Пресові аґенції і місцеві ґазети в різних стейтах Америки наклюкують населення реєструвати себе біжучого тижня як виборців, щоб бути готовими сповнити громадянський обовязок при виборах в листопаді. Хто не зареєструється, той не матиме права голосування. Цього року пробують комуністи дірватися впливів на мунісипальні установи і вони повели завзяту аґітацію за різними кандидатами. Обовязком громадян подбати, щоб станути громадно до виборів і перевести їх на взірцях американських для втримання свободи й демократії. Та наперед треба зареєструватися.

НАДІЯ НА ПОЛАДНАННЯ СТРАЙКІВ.

Секретар праці Швеленбак висловив надію, що переговори між представниками праці й капіталу доведуть до злагодження страйків. Кріза в вугільній продукції є очевидна, бо яких 600 майн мягкого вугілля застановило роботу. Страйк в продукції нафти покінченийхоч не полагоджено ще спору за підвишку плати, а страйкарі в Дітройті теж вертають до праці. Загалом більше ніж 100,000 робітників у цілому краю вернулося до праці.

Арґентина й Совети ведуть переговори для навязання дипльоматичних звязків

Кореспондент ґазети Геральд Трибюн звідомляє з Буенос Айрес, що арґентинський уряд вже від 2 тижнів веде тайні переговори з Советами в справі навязання дипльоматичних звязків, пірваних між обома краями ще від часу большевицької революції в 1917. р. Посередником у переговорах є Бразилія, а советським заступником є амбасадор Советів в Монтевідео, столиці Уруґваю. Арґентина вже навіть призначила амбасадора до Советів, а ним є Хуан Брамулія.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ 550 МІЛІОНІВ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТИ УНРРА В ЕВРОПІ

Президент Труман звернувся до конґресу з домаганням призначити негайно $550,000,000 для діяльности Адміністрації Ріліфу й Регабілітації Обєднаних Держав, щоб злагіднити нужду й недостаток населення Европи вчасі теперішньої зими. Тому, що в пресі появилася гостра критика недомагань УНРРА, надіються опору в конґресі проти так великого причинку.

ПЛЯНУЮТЬ ЗАБОРОНИТИ ШІНТОЇЗМ ЯК ДЕРЖАВНУ РЕЛІҐІЮ В ЯПОНІЇ

У Вашинґтоні плянують заборонити Японії плекати дальше теперішню реліґію — шінтоїзм — як державну реліґію. Про це говорив по радіо Картер Вінсент, директор Бюра Далекосхідних Справ при департаменті стейту. Вінсент представив шінтоїм не як реліґію одиниць, а як урядовий ритуал, на котрім опирається система правління. При помоги шінтоїзму втримується японський націоналізм і мілітаризм і тому він є шкідливий при переводженню теперішніх деократичних реформ ґенерала МекАртура.

ВОЄННА МАРИНАРКА ДАЛЬШЕ ОПИРАЄТЬСЯ НА ВОЄННИХ КОРАБЛЯХ

Военна фльота Злучених Держав буде дальше опирати свою головну силу на боєвих кораблях, а не на літаконосцях, як це виходить із плянів военної маринарки, приготованих до предложення в конґресі. Хоч остання війна виказала без усякого сумніву, яку ролю грають у війні літаки, то у програмі призначено більші суми на боєві кораблі ніж на літаконосці.

Критикують потсдамську ухвалу „Трьох Потуг" в справі німецьких репарацій

Американські економічні дорадники, приділені до Офісу Мілітарного Управління н Берліні, подали своє оречення в справі німецьких репарацій, ухвалених на нарадах „Трьох Потуг" у Потсдамі. Звіт каже, що є не можливо стягнути з німців репарації, а рівночасно позбавити Німеччину промислу і експорту. Знавці кажуть, що якщо хочемо стягнути репарації, то треба уможливити Німеччині такий експорт товарів, який вона мала до війни. Це в такому випадку, коли теж хочемо задержати мінімум життєвого стандарду, признаного Аліянтами населенню Німеччини, а теж дістати від Німеччини покриття коштів аліянтської окупації. Звіт підкреслює, що в Німеччині зайшли певні зміни, бо вона позбавлена тепер східних територій, що продукували 25% її харчів. Через те, якщоб Німеччина була змушена імпортувати харчі для 70 міліонів людей, а рівночасно не мати експорту, то вона мусілаб виказувати річний дефіцит на суму 161,000,000 марок. Отсей звіт дуже здивував Совети і викликав тамже різні нові підозріння в тому напрямі, що Анґлія та Америка хочуть відбудувати Німеччину, ще сильнішу від тої, що була до війни.

АЛІЯНТИ ДАЛИ СЕБЕ „НАТЯГНУТИ". ЯК ПОЗИЧАЛИ НІМЕЧЧИНІ...

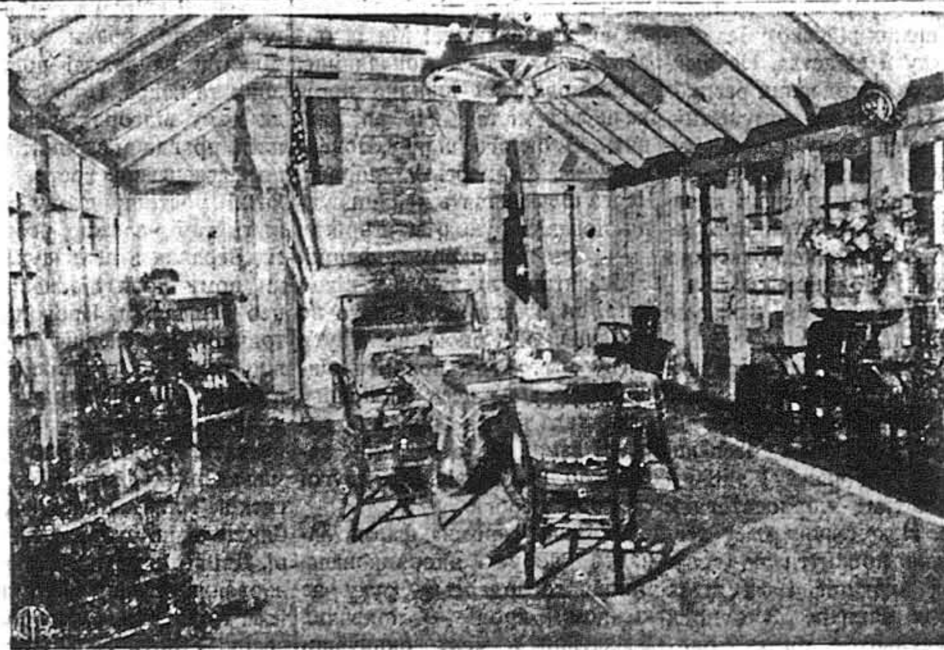
Таке заявив ніхто інший, а колишній німецький фінансовий „чародій", д-р Гялмар Шахт, коли говорив про аліянтські позички Німеччині в роках 1924—30. Каже, що він був проти таких позичок, а за те, щоб сама Німеччина збалянсувала свій буджет. Тепер Шахта будуть судити як военного злочинця.

НЕ ТАК ЛЕГКО СФОРМУВАТИ ЛІБЕРАЛЬНИЙ КАБІНЕТ В ЯПОНІЇ

Дотеперішний кабінет міністрів, що був на чолі з князем Гіґаші-Куні, зрезиґнував, а новий уряд формує барон Кіюро Шідегара, відомий ліберал сперед военних часів, та ворог японських мілітаристів. Та виявляється, що тяжко знайти відразу міністрів-лібералів. Найбільше критикують нового премієра за те, що бере міністра маринарки, коли Японія має бути мілітарно знищена. Значить, що й нема потреби на такого міністра, та ще з старої ґрупи мілітаристів.

ГЕСА ВИВЕЗЛИ З АНҐЛІЇ ДО НІМЕЧЧИНИ, ДЕ ЙОГО БУДУТЬ СУДИТИ

Рудольф Гес, колишній довірений Адольфа Гітлера, що в 1941 році прибув літаком до Анґлії, щоб її годити з Німеччиною, зістав відставлений тепер з Анґлії до Німеччини і стане на суд в Норимберзі, разом з іншими передовими націстівськими военними злочинцями. Наразі судитимуть 24 таких злочинців. На днях буде оголошений акт обвинувачення, одночасно в Лондоні й Вашинґтоні.

„ШАНҐРІ-ЛЯ" ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА. — Це схоронище, збудоване в ґорах у стейті Мериленд для бувшого президента, Френклина Д. Рузвелта, куди він вдавався, щоб утекти від людей і відпочати по трудах. Схоронище було держане в тайні й ніхто про нього не знав, коли ід: про публику. Воно находилось 70 миль від Вашинґтону.

СОВЄТИ СКИДАЮТЬ УСЮ ВИНУ ЗА ЛОНДОНСЬКУ НЕВДАЧУ НА АНҐЛІЮ І АМЕРИКУ

Уся преса в Советах заговорила одним тоном, коли іде про те, хто винуватий, що на нарадах Ради Міністрів Заграничних Справ Пятьох Потуг не прийшло до згоди. Вина за це, пише преса, спадає тільки на Злучені Держави та Анґлію. Далі ця преса підкреслює, що лондонська невдача може потягнути за собою серіозні наслідки. Вона твердить, що Вячеслав Молотов, советський комісар заграничних справ, одинокий поводив себе коректно, бо стояв при тому, на що „Три Потуги" погодились в часі Потсдамської Конференції. Від цього відступили Анґлія й Америка і це „потрясло спілкою „Трох". До неї треба назад повернути, якщо має бути осягнена згода щодо мира.

ЗА МІЛІТАРНИЙ ПОТРІЙНИЙ СОЮЗ.

З того, що пише советська преса — як і з говорення советських представників — виходило, що Совети є тої думки, що якщо має бути запевнений мир у світі, то його можуть загарантувати тільки Совети, Анґлія та Злучені Держави. Вони не привязують великої ваги навіть до нарад „Пятьох" потуг, а що доперва до нарад 50 держав, що входять в склад Орґанізації Обєднаних Держав. Совети є за те, щоби рядили три потуги, себто Злучені Держави, Анґлія та Совети, заключивши між собою мілітарний союз.

ЩО НАПИСАЛИ ПРО БИРНСА?

Американські кореспонденти подають з Москви, що советська преса згадала промову Джеймса Ф. Бирнса, секретара стейту, в справі Лондонської Конференції всього 16 рядками, зазначуючи, що він постійно підкресляв, що поступовання советського представника, себто В. Молотова, було некоректне. Другого дня преса подала дещо з того, що пише американська преса, присвячуючи більше місця Йоганесови Стілеви, що пише в Ню Йорк Пост, та що відомий з свого про-комуністичного становища. Стіл, як подали советські ґазети, скидав вину на Америку, а обороняв Совети.

АТАКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ОКУПАЦІЮ.

Московська „Правда" продовжує атакувати Мілітарне Управління Злучених Держав в німецькій території, що під американською окупацією. Між іншим закидається, що три американські ґенерали зарядили розібрати фабрику літаків в Турингії перед самим приходом советських окупаційних сил та перевезли матеріял до Мюнхен, що є під американською управою. Теж згадується за ґен. Патона з тим, що цитується американську ґазету, що Патон не є одиноким, бо є більше таких, що відносяться супроти Німеччини в подібний спосіб, помагаючи відбудовувати давний німецький імперіялізм всупереч ухвалам Потсдамської Конференції.

НЕ ПОЇДЕ НА НАРАДИ „ТРОХ"

Супроти того, що у Вашинґтоні дали до пізнання, що незабором готові відбутись наради „Трох Потуг", в Москві, як подають кореспонденти, зазначено, що Сталін на такі наради не поїде, бо не чується добре. Кажуть, що навіть до Потсдаму він їхав поїздом, бо літаком йому шкодить.

ЗА ЩО СТАЛІН ГНІВАЄТЬСЯ?

С. Л. Золцберґер пише з Лондону в Ню Йорк Таймс ширше про те, за що Сталін не добрий на Анґлію й Америку. Отже каже, що в першу чергу за те, що назначено ґен. Доґлеса МекАртура найвищим командантом в Японії. Це іритує Сталіна тому, що вся советська преса постійно пише тільки в такий спосіб, що війну з Японією закінчило тільки те, що Совети виповіли їй війну, та що доперва тоді Японія налякалась і згодилась на безумовну здачу. Навіть атомову бомбу згадується тільки припадково, не звязуючи її ніяк з закінченням війни з Японією. Далі Сталін злісний, що Америка на Анґлія мішаються у справи Східної Европи, що, на думку Сталіна, є виключно чисто внутрішною справою Росії. Ось ту Східну Европу розуміє Сталін в такий спосіб, що це відноситься до границі, яку можна потягнути від Штетину над Балтійським морем до Триєсту над Адрійським. Далі Сталін огірчений, що ще не дістав кредитів з Америки, себто тих шість біліонів долярів, по які зголосився. Знов Анґлія взагалі відмовила кредитів, кажучи, що сама позичає. Ще далі Сталін злий, що Америка не відкриває Советам тайни з атомовою бомбою, хоч Совети не виявляли Америці навіть у війні тайної зброї, якої вживали. Теж Сталін надіявся дістати більше в Німеччині титулом репарацій, та в тому мають перешкаджати Америка та Анґлія.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

NATIONAL WAR FUND

Уже зачалася у деяких містах збіркова кампанія в користь Краєвого Воєнного Фонду. Наприклад: В Ню Йорку розпочато збірку 5. жовтня з ціллю зібрати $16,723,222; в Джерзі Ситі зачнеться кампанія 10. жовтня, щоби зібрати $700,000, і т. д. Разом мається зібрати по всіх місцевостях $115,000,000.

Будучи в війні, ми всі добре розуміли, на що тих грошей треба. Та тепер, коли війна скінчилась, дехто думає, що вже не треба такої збірки як „Воєнний Фонд". І те саме заставляє нас усіх, що ту справу розуміють, повести ширшу і завзятішу кампанію, щоб та акція була успішною.

Так, війна скінчилась, але ще не для всіх. Ще міліони повнять далі, так сказатиб, не тільки військову, але навіть воєнну службу, хоч справжніх ворожих фронтів нема. Мораль наших вояків треба далі піддержувати при допомозі таких орґанізацій як ЮСО та їм подібні. І є ще такі близькі нам краї, що цілком знищені й де треба ратувати населення від нужди і хворіб. Треба теж опікуватись далі ветеранами по їх звільненню з війська, порадити, як і де знайти роботу, як відчинити малий бизнес і т. п. Треба давати допомогу малим дітям, що лишились через війну без опіки. Треба поборювати епідемії й голод в різних краях і континентах, не зважаючи на те, що такою акцією займається уже така орґанізація як УНРРА.

Отже є ще далі такі великі потреби, що таки треба продовжати і цього року допомогову акцію Краєвого Воєнного Фонду з тим, що це вже останній рік. Різні держави, знищені війною, ждуть на ту допомогу, рахують на неї, на її харчі, одяг та ліки. І їм годі цього відмовити.

Президент Труман, апелюючи до американського народу в справі підтримки Воєнного Фонду, заявив, що такою допомогою американський нарід найкраще виявляє свої бажання, щоб у світі запанували: справедливість та милосердя. Президент теж підкреслив, що ми щойно зачали боротись з повоєнними лихами, з голодом, з хворобами та загальним нещастям. Тому не можна обійтись без приватної ініціятиви, без приватних збірок і жертв. Пригадуємо ці словаще раз, бо про це вже була згадка.

В такий і подібний спосіб заговорили теж й інші визначні американці. Заговорили до нас усіх. Ми переконані, що американські українці розуміють вагу таких покликів більше ніж хто другий. Бож, наприклад, хто тепер живить ось тих найнещасливіших з нещасливих — українських біженців в Европі? Як би так не було в Америці гуманітарного духа і розуміння попирати такі гуманітарні акції, як от акцію Краєвого Фонду, то не булоб нині й кому ратувати від голоду теж і тих скитальців.

Тому сповнім наш обовязок і попрім акцію Воєнного Фонду з щирого серця.

Як є з старою ґенерацією?

Світ перебуває не лише суспільну крізу, але теж і крізу життєвих сил. Молодша ґенерація, що брала участь у війні, коли не вичерпана фізично, то часто відчуває інші недомагання духової натури. Знов старша ґенерація вже перед війною неначе усунена від впливу на хід життя, за виїмком не великого числа одиниць. Це й була спонука для таких письменників, як от Питкін, вказувати на нагоди для старшої ґенерації такою „рекламою", що „Життя роспочинається в 40. році''.

Теперішній час під тим оглядом ще може гірший. Старше покоління відчуває просто неохоту до суспільних справ підо впливом погромницьких гасел, киданих очайдухами з різних хвилевих „фронтів". Старші люди думають, що вони вже не мають сили ставати на супір новим суспільним язвам, а молодше покоління не протиставиться, якби не розуміло, про що йде справа. Таке тепер пишуть про Америку.

Та старше покоління українського роду теж носить признаки цього загального упадку духа. Тепер неодин із колишніх народніх працівників витягає на своє оправдання поговірку: „Хай роблять молодші, я вже лише збоку буду приглядатися".

Зогляду на такі важні часи, як теперішні, треба ці справи основно розібрати. Це треба зробити не лише в ґазетах, але і на громадянських нарадах. Треба обговорити ці справи хоч би тому, що молодих робітників на народньому полі дуже мала кількість, а й ті, що є, не підготивилися якслід до нових завдань. Отже хоч не-хоч, старше покоління не може йти у нас на „ласкавий хліб" в народних справах; навпаки мусить дальше „в поті чола" працювати.

Такі й їм подібні справи обговорені у зміненім виді в книжці **„Нові цілі старого віку"**, виданій у Коломбія Прес завдяки Джорджа Лотона як збірка статей різних досвідчених авторів. Компілятор, поміщуючи статті, називає авторів „заговірниками'' тому, що вони завзялися батьків і дідів нашої ґенерації привести домів і виказати їм їхню працездатність.

У переднім слові згадує компілятор, що старші люди мають обовязки супроти світу тому, що медична наука продовжила їм життя. Він покликується на різні авторитети й твердить, що умове-здоровля людини тепер теж продовжене, бо посилене відповідно до віку. За словами біольоґіста Реймонда Перла, теперішне життя значно продовжене і воно залежне від внутрішнього життя. Значить фізична активність дає притоку людині скріпити свою духову активність і навпаки: коли людина старається бути активна умом, тоді вона спонукує до діяльности тіло і тим робить його спосібнішим до життя.

Це твердження, оперте на досвідах знавців, важне для наших громадян. Сама свідомість цього, що умова й духова праця не лише, що не вкорочує життя, але навпаки, ще його продовжує, повинна спонукати наших випробованих народніх робітників до віднови своєї активности. Тамес Вудлак, недавно померший співредактор щоденника Вол Стріт Джорнал, запитаний у 82 році життя, чи важко йому працювати умово, відповів: „Не важче, ніж утримати життя". Це вказувалоб, що старша людина може працювати умово нормально тоді, коли його мускули вже не можуть виконувати рухів, які вимагають напруження. Коли так, то старші віком люди можуть брати участь у нарадах, прислухуватися їх перебігови і час від часу кинути одно-друге слово для орієнтації на підставі досвіду.

У своїм творі „Перебіг людського життя" пише авторка Чарлота Бюлер, що людське життя дуже скоро змагається впродовж перших 15 літ, відтак повільніше доходить до найвищої натуги у 25 році і повільно ослаблюється до 45 року. Потім знову сила життєва зростає аж до 55. року і знову маліє дуже повільно аж до 70 року. Це відноситься до фізичного життя.

Умова інтелігенція дозріває дуже скоро і між 13 а 16 роком вона вже устаткована, поки не осягне постійної зрілости в початках двацятих років життя. Це, що людина зискала в умовім розвитку в роках між 13 і 16 роком, вона повільно тратить після 20 року аж до 60 року, але втрата цеї сили приходить швидше щойно між 40 і 60 роком. У віці 55 літ умові сили людини такі, які були в 14. році життя. Отже висновок цеї авторки такий, що людина дуже скоро набуває умові сили, а затрачує дуже повільно. При тім треба ще взяти під увагу різні умові спосібности людини, бо вони зуживаються з різною швидкістю чи повільністю.

Ці помічення такі важні, що Лотон приходить до висновку, що старших людей треба післати до школи на те, щоб вони знали, як і до чого вони можуть використати свої умові спосібности для служби людства. Він каже, що колись будемо мати школи з окремими курсами для людей 60-літних, окремі для 70 та 90-літних.

У часах, коли кожен має забеспечену пенсію на старість, отвираються нові можливости і для найбіднішого старшого чоловіка бути активним і хосенним для своєї родини, громади, суспільности. Хосенність не все треба мірити матеріяльним багатством. Життєвий досвід це таке багатство, якого „вода не забере, не візьме розбійник, огонь не спалить".

Микола Чубатий.

Протиофензива демократії у світовій політиці

В обличчі сильного ворога.

В році 1941, коли то Гітлер напав був на Совєти, і вони були приневолені приступити до воєнного союзу з демократіями — Америкою і Анґлією — було в інтересі отих усіх противників Гітлєра триматися як найбільше солідарно, щоби зломити воєнну машину націзму, яка в тім часі була дуже сильна. Всі три великі держави, Америка, Англія та Росія, проголосили тоді теж ліберальні засади для повоєнного світа, як Атлянтійський Чартер та засади про Чотири Свободи для всего людства. Всі три великі союзники підписали їх, дарма, що вже тоді важко було повірити, щоби Совєти дійсно думали хоч одну із тих свободолюбних засад переводити в життя.

Совєти показали жест доброї волі теж зі свого боку та розвязали Комінтерн, що надії не могло мати більшого значіння; бож ніхто й не допускав, щоби в такій ситуації, загрозливій для Совєтів, вони хотіли вести комуністичну аґітацію межи жовнірами чи моряками, що достарчали Совєтам так потрібний їм Ленд-ліз, як колись аґітацією розкладали французьку армію в Одесі.

Так само й демократичні держави дивилися через пальці на щирість совєтських заяв про демократію, бо йшло в першу чергу про зломання спільного ворога. Большевикам першим удалося завдати поважний удар націстам під Сталінґрадом та зірвати з Гітлерового вермахту авреолю непереможности. Німеччина спинена на сході починає відступати, але все ще була вона настільки сильна, що могла при найменшій незгоді союзників відзискати страчену перевагу.

Совєти в політичній офензиві.

Тому спільний інтерес вимагав солідарности, при чім ніде правди діти, большевики були в кращому положенню. Гітлер прийшов до певного переконання, що він вже Совєтів не переможе, тому був готов заключити зі Сталіном мир за всяку ціну. Цей арґумент в руках Совєтів, що вони можуть покінчити війну навіть зі зиськами кожної хвилини та лишити Америку й Анґлію вести самим затяжні дві війни на сході з Японією та на заході з Німеччиною, змушував демократичні потуги уступати всім забаганкам Совєтів. Правда, політичні потягнення Совєтів були виразним нарушенням засад, яких вони обіцяли притримуватися в часі війни і в повоєннім світі, одначе на це тоді не було ради.

Свою офензиву зачали Совети від Польщі, використовуючи справу масових вбивств польських військовиків в катинськім лісі як причину до зірвання дипльоматичних зносин з Польщею. Після того прийшло формування польського комітету Патріотів в Москві.

На чергу прийшло попирання Тіта в Югославії проти Михайловича та приготування скомунізування тоїж країни. На дальшій черзі був плян совєтського впливу в Австрії, Італії та установлення куклових урядів в Болгарії, Румунії, Угорщині та Польщі, коли всі ці країни опанували червоні. Большевики заключали окремі з тими державами трактати, накладали односторонно воєнні контрибуції тільки в свою користь та взагалі стали порядкуватися в середущій Европі як у своїй хаті. Свої сусідні держави Совєти стали вважати за сферу своїх впливів, до чого їм ніхто не має права мішатися.

Як далеко йшла самопевність Совєтів видно з того, що ще перед заломанням Німеччини вони окремою угодою призначили собі під окупацію більшу частину Німеччини, хотяй ніхто не міг передбачити, котра армія скорше проломить опір Німеччини чи на сході червона, чи на заході американсько - британська. З тої умови Совєти дійсно скористали, бо американська армія мусіла поважну частину окупованої Німеччини опустити під совєтську окупацію.

Заломання Німеччини поліпшило політичне положення демократичних держав, бо не стало вже загрози мира Совєтів з Гітлером, одначе ще не минула небеспека порозуміння большевиків з Японією проти демократичних держав. Правда ця можливість не була вже така загрозлива, бо вона мусілаб покінчитися катастрофою обох партнерів, одначе все таки в демократичних державах була тенденція покінчити війну якнайскорше та найменшими жертвами, тому йшли Совєтам на уступства. Рішала тут таки ніде правди діти сила Совєтів та авреоля непереможности червоної армії.

Перевага демократичних держав в світі.

Одначе прийшов момент, коли політичне положення почало скоро та основно мінятися в користь Америки та Анґлії. Такими подіями було знищення повітряної та морської фльоти Японії, що робило пораження Японії певним, а всякий аліянс Совєтів з Японією проти демократичних держав виключеним. Всеж таки рішальним став винахід атомової бомби. Ці дві події стали зворотною точкою у відносинах демократичних держав до Совєтів.

Більше фізична сила найшлася тепер по стороні демократичних держав, Японія скапітулювала. Совєтам не лишалося вже нічого друге й собі приступили до війни з Японією. Вони з одного боку хотіли дати доказ союзницької солідарности, з другого боку хотіли дістати право на добичу в Азії.

Совєти відразу спокірніли та стали більше склонні до всяких компромісів, які передше були виключені. Угода з Китаєм та полишення китайських комуністів їх власній судьбі, це доказ слабшої позиції Совєтів.

Почуваючи за собою силу і свободу рухів, демократичні держави розпочали дипльоматичну протиофензиву проти роздутих впливів Совєтів. Демократичні держави не домагаються від Совєтів нічого більше, як тільки дотримування зобовязань затягнених передше в справі поодиноких держав. Ці зобовязання Совєти дотепер легковажили.

Контрофензиву розпочав відразу по обняттю уряду новий лейбористичний міністер заграничних справ Бевин; за ним пішов американський секретар стану Бирнс. Бевин заявив виразно, що не на це війну велося в Европі, щоб один, націстичний, тоталітарний лад в низці держав Европи заступив другий тоталітарний порядок, комуністичний. Тереном реального випробування сил стала Болгарія, де мали відбутися вибори по взорам практикованим Совєтами на Західній Україні. Болгарія скапітулювала вибори відкликали на домагання демократичних держав.

Прийшла на чергу Румунія, де король покликав Америку та Анґлію на поміч, щоби позбутися комуністичного премієра Ґрози, накиненого йому Совєтами. Демократична протиофензива дається вже відчувати в Югославії, на Угорщині, в Австрії. Ніхто мабуть не сумнівається, що до головного зудару прийде на терені Польщі, де мають відбутися демократичні вибори, свобідно та без натиску.

Біда тільки, що поняття свободи виборів, свободи преси і таких інших основних понять нашої цивілізації є різні на заході та в Совєтах. Всеж таки мабуть і на терені Польщі демократичні держави пе-

---

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

89)

— Дивовижне це поняття, пане судде — канадійський чорносотенець. Світ чув про чорну сотню тільки в царській Росії. Але... Від того не стає ні лекше, ні гірше. Коли говорити про ті російські чорносотенні відозви, то в них закликалося бити когоб то не було. Вказувалося на жидів, поляків, татар, вірмен, українців — взагалі тих, кого чорна сотня вважала під ту хвилю більш небеспечними, — що вони, мовляв, вороги держави, вороги Христової віри чи православя, мазепинці. А маса сама вже дожодила до висновків. Раз вороги — треба їх нищити! Ну, й різали, вбивали малих дітей, забивали цвяхи в черепи, відрізували жінкам груди. Такі й подібні криваві мерзоти занотовані і то не один раз! Тому такі писання не смішні, а скоріше страшні... Таке траплялося в царській Росії, державі абсолютистичній. Не інакше ділялося, наприклад, минулої війни у контитуційній Австро-Угорщині. Урядовим чинникам ходило на когось звалити вину за нездарність австро-угорського ґенерального штабу. І найшли — нещасливих русинів-українців! Не накликалося їх вішати, чи тортурувати, ні! Лише арештовувати й інтернувати в концентраційних таборах, по всяких Талєргофах, Ґміндах. А у висновку — до трицять тисяч повішених українців-галичан, — повішених військом без всякого суду й слідства. Не інакше діється в модерних республиках, Польщі чи комуністичному Радянському Союзі. Чули, думаю, про розстріли, засланія, виголоджування українців у Совєтах. Чули про пацифікацію Галичини польським військом і поліцією.

— Ви думаєте, що таке може статися й тут?

— У всякому разі нема ніякої ґарантії, що таке не може статися. Залежатиме не так від чинників державної беспеки, як власне від числа і здібностей новітних чорносотенних авторів. Некритичну масу легко можна попхнути на шлях огидних злочинів і на шлях героїчних вчинків. З одноїж глини скульптор ліпить подобу Христа і машкару діявола. У життю народів бувають моменти, коли несумлінні проводирі грають на найнижчих інстинктах своїх мас, у війну, наприклад...

— Гм... Справді цікаві думки ви висловлюєте! Ми їх обговоримо колись докладніше.

Розмовляючи швидко проїхали від міста миль зо двацять. З битого шляху повернули на фармерську дорогу. Через кільканацять хвилин суддя показав рукою в сторону:

— Ось моя скромна фарма.

Безхатний виглянув у вікно авта, та нічого особливого не побачив. Як оком заглянути тягнулася снігом покрита рівнина. Десь не десь спід снігу виглядала пляма брунатної зораної землі. Авто між тим завернуло на подвіря, з другої сторони дороги.

— Ваша скромна фарма занадто добре впорядкована. Видно господарську руку на кожному кроці — похвалив Безхатний в мент окинувши оком забудови.

Справді, обійстя судді Дорінсайда виглядало фільварком заможного поміщика, не фармера. Перед невеликим, двоповерховим домом з цегли — вкриті снігом клумби й доріжки, по краям обсаджені рідкими на заході родами ялини та кедра. Подвіря довкола дому відгороджував живопліт, правда мізерний: підсоння Саскачевану гостре й делікатні ростини сходу не можуть там належно розвиватися. Веранда з південної сторони дому повита плющем, тепер безлистим. Проводи електричного освітлення тягнулися від дому до стаєнь. Десь у пивниці напевно стояла власна динамо-машина, — годі припускати, щоб світло давала міська електрівня за пару десятків миль. Кілька жарівок блищало по стовпах на подвірі. Дві великих, на червоно мальованих стайні за живоплотом. Коло них, в загороді три великі стирти сіна. Обіч малі будови, всякі курники, свинарні. З другого боку велика возівня, повітки на машини заповнені плугами, косарками, дисками і великою молотарнею-комбайном. З ґаражу виднівся трактор і тягарове авто. У віддалі деревляний, зовсім приличний дім для робітників. Ближче дому криниця з вітряним млинком-помпою для накачування води силою вітру. Все подвіря за сходу, й північного заходу околював ґустий осиновий гай, охорона від зимових холодних вітрів.

Не був Безхатний специялістом в обчислюваннях. На перший погляд прикидав в умі вартість всього баченого. Обійстя і все, що у ньому було, по його припущнях, вартувало не менше сімдесять тисяч. Стан обійстя свідчив, що й фарми мусіли бути в доброму стані, та й не мало їх видно було.

— Що ви так розглядаєтеся? — спитав суддя, як вже вилізли з авта.

— Обчислюю, скільки то все вам обійшлося. На мій обрахунок тисяч з сімдесять.

— Трохи більше! Дещо придбав ще мій покійний батько.

— Скількиж ви землі маєте? Вибачте за цікавість.

— Чогож би вибачуватися. Цікавість — людська прикмета — лагідно говорив суддя. — Землі не маю багато. Півтреті секції всього. Трохи займаюся годівлею коней і худоби. Вона звідси миль за сім. Там доглядає її двох робітників. У мене, бачите, худоба не ночує в зимі по купах соломи.

Три величезні псиська, породи ню-фавндлендів чи сенбернадів, — Безхатний на канадійських собаках не дуже розумівся — поважно вийшли звідкись господареви на зустріч. Розумними очима вставилися на Безхатного недовірливо, потім докладно обнюхали, полизали руки на перше привитання, і рішили, що нема потреби новому знайомому навприкрюватися.

(Дальше буде).

В канадійськім парляменті — в обороні біженців в Европі

Посли, Антін Глинка і В. А. Токер, апелюють до урядів Злучених Держав і Британії, щоби не видавати Советам біженців, зокрема українських, та взагалі не силувати нікого вертати до Росії проти його волі.

I.

Промова посла Антона Глинки (26. вересня 1945).

Пане Предсіднику! За останніх дванадцять днів ми мали нагоду чути деякі дуже добрі думки в цій дебаті, що торкається проблєм, згаданих у престільній промові. **Найважніші й найпекучіші проблєми, самозрозуміло, це ті, що є прямим результатом війни.** Наші домашні проблєми є лекші до розвязання, особливо зогляду на наше щасливе ґеографічне положення тому, що канадійська країна не була понищена війною. Зате дуже великими і найпекучішими є справи понищеної війною Европи — проблєма забезпечення в харчі, одіння, мешкання і медикаменти, найдення схоронища для міліонів скитальців та їхньої реґабілітації. На мою думку, сама людяність накладає на нас зобовязання супроти тих нещасних людей, особливо як візьмемо під увагу їхні величезні пожертви й безмежні зусилля для виграння війни. Це правда, що львину частину того величезного завдання вже виконано, і то з певним успіхом, такими офіційними організаціями, як ЮНРРА, міжурядові комітети, Міжнародній Червоний Хрест та його допоміжні установи і такі інші. Одначе мене більше клопоче та частина проблєми, яка сягає поза межі урядовщини, але яка під кожним оглядом заслуговує на таку саму прихильну та гуманну увагу.

Заки приступлю до дальшої мови, хочу сказати, що я незвичайно ціню ті організації, яких щойно згадав і ту їхню роботу, яку вони виконують із тими обмеженими засобами, які дано їм до диспозиції на таке величезне завдання. Всеж здається мені, що **ми недописали своєю гуманітарною відповідю відносно тієї другої частини тої величезної проблєми, що переходить поза юрисдикцію згаданих організацій.**

За прямими пожертвами для даних скитальців.

Хочу згадати про ситуацію в тих районах, де расові й політичні розходження витворили певні ускладнення. **Щоб наладнати ситуацію відносно харчів, одіння та інших потреб у районах, де заіснували ускладнення, пропоную, щоб товариствам, приватним особам і своякам скитальців (дісплейзд персонс) дозволено давати прямі пожертви для тих потребуючих людей, аби всякі такі речі могли отримувати ті, для яких вони призначені.** Згідно з теперішніми методами, всі харчі, одіння та інші речі збірається разом і розподілюється в різних районах льокальними службовцями та установами так, як вони уважають за відповідне. Але якби ця пропозиція про прямі пожертви була принята, то я певний, що напливалаб додаткова поміч від тих, що заінтересовані долею своїх свояків-скитальців і від многих інших гуманних осіб та товариств на цьому континенті.

Бездержавні люди повинні мати слово в своїх справах.

26. березня 1945 підчас дебати над сан-франціскою конференцією я згадував про пекучу потребу певного механізму, при помочі якого бездержавні люди та особи малиб нагоду висловлювати свої власні думки про свої справи, як вони уважають, що різні фактичні уряди на-ділі не репрезентують їх. Сьогодні, ввиду подій у советській сфері, я бачу ще більшу потребу створення такого механізму. Бо мабуть не треба доказувати, що жадної проблєми, яка торкається міліонів людей, не можна й не сміється нехтувати ані відкидати. На підтвердження мойого переконання, що важність цієї проблєми дійшла до великих ризмірів, дозвольте мені навести передовицю з оттавської ґазети **Івнінґ Ситизен** із 15. вересня 1945, під наг. „Естонська Одисея". В цій передовиці сказано:

„Коротка вістка агенції Кенедієн Прес подає з Лондону про відчал 37-стопового яхту з 16 естонськими збігцями з західного побережжя Скотляндії. Ті 7 чоловіків, 5 жінок і 4 дітей хочуть дістатись до Зл. Держав. Вже тричі цей малий яхт вибрався в подорож. Але цей гурток рішуче не бажає вертатись у свій рідний край, тому тепер робить четверту спробу дістатись у Новий Світ із надією на нове життя.

Бажання іти геть подальше від свойого рідного краю напевно створить проблєму на цьому боці Атлантику, як вони виконають свою розпачливу подорож. Бо цей випадок є виявом стремління численних тисяч людей, яких знаємо як скитальців (дісплейсд персонс).

Такі країни, як Естонія, Латвія та інші европейські краї, де змінились уряди, мають напевно багато бувших своїх мешканців, які не хочуть вертатись до своїх мешканців, які не хочуть вертатись до своїх давних місць. Щодо згаданого гуртка естонців, то він не хоче вертатись до країни, яка тепер прилучена до Совєтського Союзу.

Треба буде багато мудрості та розуміння справи у трактуванню цього роду скитальця. Війну ведено за велику справу свободи. Змушування до небажаного повороту до давного місця замешкання таких збігців і скитальців — а між ними є й жертви націстської каторжної роботи з Польщі і навіть із Росії — булоб запереченням тієї боротьби. Обєднані Держави, а передусім „велика трійця", мають нагоду здійснювати свої ідеали перед лицем цієї суворої дійсности".

Ставай комуністом або гинь.

Маю ще й інші звідомлення де якнайчутливіше та якнайрозпачливіше описується долю тих бездомних міліонів. Ось уступ із **Чеського пресового бюлетину** з 28. червня 1945. Цей бюлетин виходить у Лондоні, в Анґлії. Стаття є під наголовком „Вісті з розпятого на хрест континенту", а піднаголовок звучить: „Ставай комуністом, або гинь". Там подається:

„Згідно з вісткою, отриманою з Трієсту, західні аліянти змушують багатьох людей, які утекли перед помстою Тітових комуністів, вертатись назад у ті місця, звідкіля вони втекли. Тисячі хорватів і словінців, які шукали схоронища в британсько - американській полосі Каринтії, видано Тітові. Там їх розібрано до нага і гуртом розстріляно машиновими крісами. Єпископ Любляни, разом із 161 словінськими священиками й богословами дістався в американську полосу, благаючи схоронища. Покищо ще не рішено, чи видати їх Титові, чи оставити.

Преса християнських цивілізованих західних країн мовчанкою збуває ці жахливі події. Виглядає, немовби вже вирішено було, що народи европейського континенту мусять стати комуністами, або згинуть".

Ці подані мною два цитати, Пане Предсіднику, виразно показують те розпачливе положення, яке загрозило многим свободолюбним людям у світі. Далі хочу зазначити, що доля европейського континенту є в руках англо-мовних націй, в тому й Канади.

Згідно з заподанням Міжнародного бюра праці **внаслідок війни не менше як 40 міліонів скитальців** (дісплейсд персонс). Багато цих людей добровільно вернеться до своїх бувших місць замешкання. **Одначе для тих, яких я називаю „бездержавними особами", слово репатріяція має зовсім інше значення. Для них воно означає каторгу, концентраційні табори або — кажучи любим советським висловом — ліквідацію. Ця група бездержавних людей складається з міліонів людей — українців, жидів, чехів, словаків, естонців, лотишів, литовців, фінів, поляків та інших. А що найтрагічніше то це, що групу творять саме люди, які мають демократичні переконання, а самі демократії змушують їх стати комуністами або згинути.**

(Дальше буде).

реведуть свої пляни та дадуть Польщі уряд, що буде сяко тако репрезентувати волю польського народу.

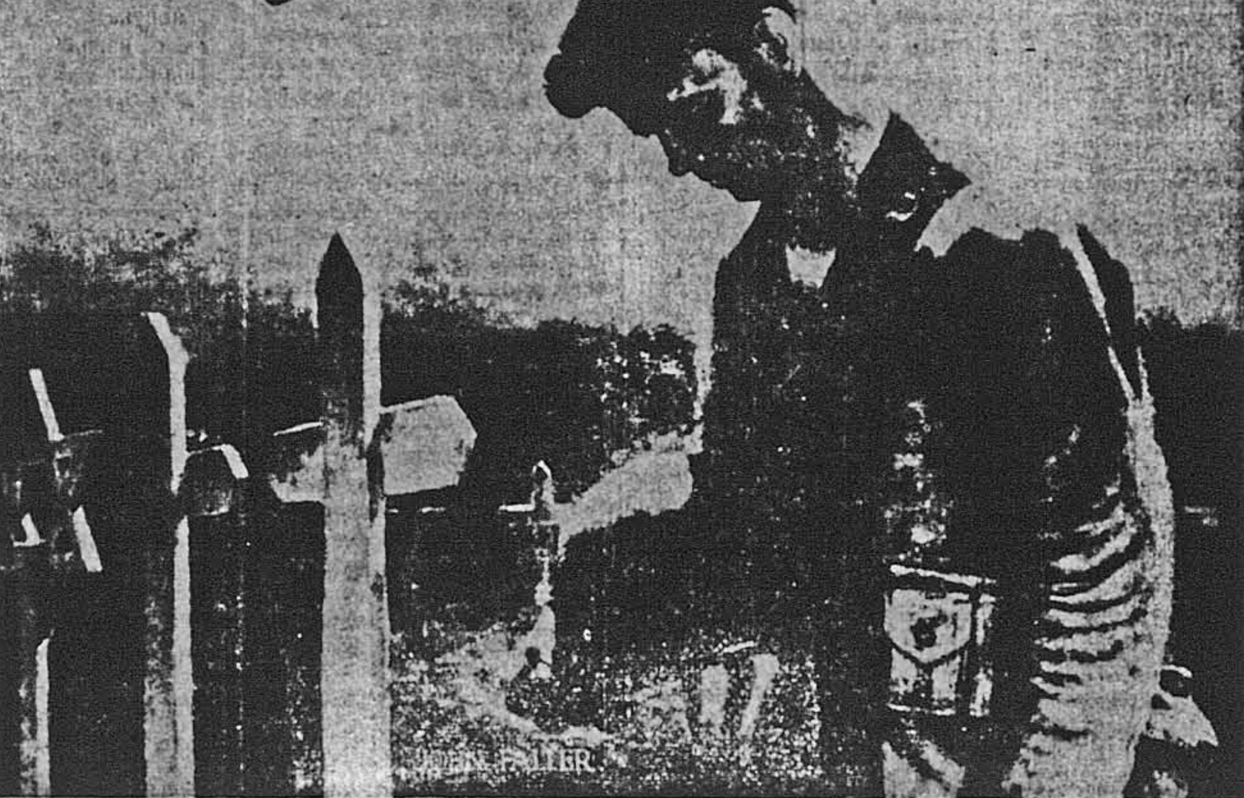
Як далеко піде політична протиофензива демократії?

На чергу прийшлаб справа балтійських держав та справа Західної України. Всі ці справи для Совєтів самозрозуміло поладнані, натомісць вони все ще є завішені в „розумінню Америки та Анґлії.

Так само немов односторонними актами є поладнані справи Західної та Карпатської України. Всі справи нових державних меж відложили до Мирової Конференції, а ніяка мирова конференція ще не вирішила, що ці країни вже належать до Совєтів. Правда, в Ялті вирішили, що східна межа Польщі має бігти приблизно лінією Курзона, але не сказано там, що краї на схід від тої лінії мають належати до Совєтів. Польща їх зреклася, але в міжнародному розумінню вони до Совєтів не належать. Перехід тих просторів до Совєтів противиться другому розділови Атлянтійського Чартеру, який виразно говорить, що ніяка країна не буде перенесена спід одного володіння під володіння другої держави без виразно висказаної згоди заінтересованого населення. Такої згоди в демократичний спосіб ні населення балтійських держав, ні Західної ні Карпатської України не дало. І ці справи ще в завішенню.

Нині ці справи виглядають вже немов безнадійні та поладжені по бажанням Совєтів, але ще два місяці тому виглядало, що так само безнадійно Болгарія та Румунія були віддані на потолу Москви. А нині ці справи стоять інакше. Немає сумніву, що енергійна акція всіх заінтересованих народів моглаб довести принайменше до того, що всі країни моглиб бути віддані під опіку Обєднаних Держав.

Це, що діється тепер на Західній Україні, а саме переслідування українсько-католицької церкви, масове вивоження українського населення, яке большевики вважають для себе ненадійним, дає підставу заінтересованим народам, особливо їх заграничним репрезентаціям домагатися пристосування засад Атлянтійського Чартеру і Чотирох Свобід до їх країв. На чергу мусить прийти домагання примінити Чотири Свободи до цілої України. Тому користаймо ми теж з офензиви світа свободи та демократії, допомагаймо ревізії наболілої української справи.

This Advertisement is a Contribution to the National War Fund Drive by

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
A Fraternal Benefit Society

"SVOBODA"
Ukrainian Daily

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Святочні збори відділу 178. У. Н. Союзу.

Через непогоду не вдався пікнік від. 178. У. Н. Союзу в нашій громаді в серпни, тому уряд скликав святочні збори відділу на 16. вересня і на свято запросив радного У. Н. Союзу, гром. Миколу Давискибу з Бостону.

В означеному дни — а була це неділя — у місцевій церкві наш парох заголосив свято з відповідним вияснениям, яке значіння має У. Н. Союз для розвитку українського громадянства, а після того численно явилися громадяни, члени й нечлени, в домі Українсько-Американського Клюбу. Зібрання відкрив молодий предс. відділу Павло Хомяк, а секретар гром. Боднарчук склав звіт з відділової праці на полі громадянськім і в організації нових членів, яких число подвоїлося. Звіт молодого, тут родженого секретаря, був повний ентузіязму і викликав загальне признання.

Довшу промову про заслуги Батька Союзу виголосив радний М. Давискиба. Віддав признання піонірам і виказав, як їхні сподівання сповнилися в теперішні часи, коли У. Н. Союз веде таку всесторонну роботу, як забеспечувати людей від біди на випадок нещастя, як помогати при науці дітям членів; як підпомагати народним установам і пособлювати розвитком громадського життя; як допомагати нашим браттям в Европі; як видавати книжки для поширювання українознавства в Америці.

Це була змістовна й інтересна промова і не диво, що приявні хотіли ще щось більше довідатися, і тому ставили питання до головного радного. Так напр. був запит, як дбає Батько Союз про ветеранів. На це була відповідь, що досі Союз помагав батькам вояків, які загинули в бою за Америку, бо за них виплачував посмертне, а цього не вимагає статут. Інші запити відносилися до громадянського життя, а головно до положення нашого народу на рідних землях і на еміґрації в Европі.

По вдоволяючих відповідях переведено збірку на допомогу українським скитальцям в Европі, яка принесла $30. Її передано касієрови місцевого Українського Допомогового Комітету гром. Кухарови для висилки у призначене місце. Потім М. Маркович заповів приявним, що в неділю 16. жовтня має відбутися в Манчестері українська маніфестація, на яку обіцяли прибути губернатор стейту Чарлз Дейл, посадник міста Джозеф Бенойт і єпископ лат. дієцезії Брейді.

Союзовець.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЖАРТИ.

Спокійна.

— Чи ви, пані як жінка славного летуна акробата не боїтесь за кожним, коли ваш чоловік літає коміть головою в повітрі?

— Спершу я боялся, але тепер я вже виймаю йому гроші з кишені перед кожним летом.

—o—

Оцінка бандита,

До магазину зброї входить клієнт з виглядом викваліфікованого розбійника:

— Прошу дати мені пачку набоїв — говорить до продавця.

— Якого калібру?

— Може бути найменший, бо це для слабовитої людини.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ 154 і 412 У. Н. СОЮЗУ В GLEN LYON, PA.

— про —

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

:—::—: що відбудуться :—::—:

В НЕДІЛЮ, 14. ЖОВТНЯ (OCTOBER 14, 1945)

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ ПРИ МЕЙН ВУЛИЦІ,

GLEN LYON, PA.

Збори зачнуться в 2. годині пополудні.

На збори повинні прийти урядники й всі члени обох відділів, щоб спільно нарадитись над справами, що торкаються добра й розвою цих відділів. На цих зборах будуть промовляти заступник гол. предс. **Г. Герман** і організатор **А. Маланчук.**

Д-р А. Т. Кібзей

НЕДУГИ УЯВЛЕНІ

На що то людина не хорує? Болять її ноги і руки. Паралізує мускули. Кашель, різні запалення. Клопоти жолудкові. Всякі недуги шкірні, венеричні, хемічні, отруї, індустріяльні і т. д.

Але всяка недуга має за собою якусь причину. І лікарі шукають за тими причинами, за утвердженням, чи припиненнями функцій різних органів нашого тіла. Доперва найшовши таку причину, знають, як лікувати таку недугу.

Інакше мається зі всякими психічними недугами. У нас звичайно говорять „йому мабуть щось в голові бракує". Це мова про душевні потрясення. Органічну причину тут трудно знайти, а людина таки хора. Лікувати треба.

До таких недуг належать всякі умові недуги, а з ними бодай в части уявлені недуги як гістерія, неврастенія та їм подібні.

ПСИХОНЕВРОЗИ
(PSYCHONEUROSES)

1. Гістерія.
(Hysteria)

В цю недугу попадають звичайно молоді дівчата та жінки у віку між 15 і 30-тим роком життя; рідко коли старші люди. Наклінність до гістерії дуже часто є унасліджена по родичах; але й люди з здорового покоління можуть терпіти на неї, коли від молодости не мали здорового, правильного виховання, а головно коли часто були в страху, або перебували всілякі нещаливі любовні авантури.

Знаменне в цій недузі є те, що хорий вповні свідомий себе, а недугу, на яку терпить, неначе собі тільки уявляє. Часом тратить контролю над собою і т. і. Отож це більше уроєна недуга і належить вона властиво до психічних (душевних) слабостей. Нервова система притім є здорова.

Прояви: Недуга гістерії може бути слабша або сильніша, але загалом можна сказати, що гістерія може проявитись у найрізнородніших видах.

При слабшій гістерії недужий звичайно жалується на корчі в якійнебудь части тіла. Часом навіть паде з ніг і ніби тратить свідомість, а відтак поволі з уроєними „болями" приходить до себе, відживає; але може й попасти в здоровий сон. Він звичайно має обезчулення в якійсь части свого тіла; або навпаки — чулість є підвищена.

Зір, смак, слух, нюх у нього можуть бути притуплені, або навпаки — дуже чутливі. Шлунок і загалом система травлення терпить на всілякі недомагання: брак апетиту, неміч в поликуванню страв, відригування, розвільнення або запір, блювання, роздуття жолудка і т. п. Віддих сильно прискорений, притім кашель, спльовування кровю, поти, гарячка, серце бе заскоро, болі в ногах та суставах, неправильне віддавання калу і мочі. — взагалі найрізнородніші прояви, звичайно більше істнуючі в фантазії недужого як наділі.

В тяжчій гістерії недужий звичайно попадає в легку конвульсію; притім дуже часто може проявитися параліж, в одній руці або нозі, але такий „параліж" не є правдивий, а більш уроєний або фальшивий, бо хорий вправді ніби не може ходити або стояти на ногах, але коли лежить в ліжку, то може свобідно рухати руками й ногами. Притім недужий може — як то кажуть — робити всілякі „комедії", попадати в екстазу, корчитися, скавуліти, плакати або сміятися, деклямувати, молитися і мати всілякі привиди або галюцінації. Ціла така комедія наступає звичайно по якімсь зворушенню і триває від 15 мінут до години.

Наклінність до нападів гістерії звичайно триває через довгі роки, але в старшім віку вона ослабає. Часом такий чоловік може мати ніби спаралізовану якусь часть тіла довгі роки, а відтак нагло, наприклад по якімсь сильнішім зворушенню або перестраху, тота позірно спаралізована часть тіла нагло відживає. Загалом в гістерії ніяка недуга не є постійна, хіба що вона таки правдива.

Лікування гістерії є більше психічне як механічне або фізичне. Головно треба, щоб лікар, який лікує пацієнта, здобув собі його повне довіря. Так, щоб гістерик не закривав перед лікарем ніяких таємниць. В лекших випадках гістерії помагає зміна способу життя хорої особи, зміна околиці та правильне життя. В тяжчих випадках час до часу відпочинок у ліжку, добра пожива, водні купелі, електризовання, масаж та успокоюючі лікарства або санаторія. А найголовніше є, щоб у відповідний спосіб переконати недужого, що його недуга не така страшна як це він собі уявляє (це т. зв. „психоаналіза"). З лікарств приписується усмирюючі середники, головно бром.

2. Неврастенія.
(Neurastenia).

Це недуга, спричинена страшним перемученням нервової системи. Захоровують на ню люди звичайно у віку між 25 і 50-тим роком життя, більше мужчини ніж жінки. Журба, горе, підупалість на здоровлю по недугах, а часом і одідичення по родичах, роблять людину наклінною до неврастенії. Рівнож алькоголіки та ті, що заживають всілякі одурюючі середники, напр. морфіну, кокаїну і т. п. є наклінні до неврастенії.

Прояви. Людина така терпить на душевну і тілесну депресію: скоро перемучується і попадає в розпуку. Лице її збайдужніле, час до часу налеціє. Притім вона спадає з тіла, бліда, жалується на біль голови, тяжко журиться дрібницями, сердиться защонебудь, а часом нарікає, що її мозок неначе хоче вискочити з голови. Часто відчуває біль у крижах, терпить на безсонність, або хоч і спить, то не покріпляючо. Такі люди є назагал нервові, зарозумілі, самолюбні. Звичайно бояться смерти, або щоб не збожеволіли; бояться широкої площі або поля, або, наприклад, не люблять сидітк в зачиненій кімнаті. Загалом вони неспокійні, а думки скоро одна за другою перелітають їм в голові. Часом відчувають, начеб мурашки лазили їм попід шкіру і т. п. Також жолудок, серце та нервова система таких людей є пригнобленими, ненормальними.

Лікування. Неврастенію ніколи не можна вилікувати за одним замахом. Вона, хоч і на деякий час притахне, все може відтак повторитися. Але з часом можна її й цілковито позбутися, коли лікування є відповідне. Головно треба провірити, чи недужий не має якоїсь органічної недуги, яку належалоб найперше лікувати. Наприклад сифіліса або рака. Неврастенік повинен мати повне довіря до свого лікаря. Він повинен позбутися журби, відпочивати в ліжку, усмирювати свої нерви, уникати нагоди до несупокою, добре відживлятися, а в тяжчих випадках цеї недуги повинен навіть змінити околицю, в якій живе, далеко від родини і знайомих, або перенестися прямо до санаторії. Зрештою лікується недугу відповідно до проявів. З медикаментів дещо помагає аршеник, стрихніна, препарати з заліза, бром, аспірина і т. п. Також зимні купелі, масування і електризування.

Замітка: Хочу додати, що в деяких випадках, як наприклад при якімсь потрясенню, коли чоловік впаде, пібється і т. п., або навіть часом коли душевно зворушиться, може він попасти в часову неврастенію або гістерію, подібні до тих, що я їх попередно описав. Лікування таких недуг відбувається відповідно до проявів.

Дуже часто трапляються люди, що трясуть наприклад одним раменем або головою на бік, або лице у них скривлене, або шия скручена. Всі ті недуги наступають по ушкодженню нервів, що доходять якраз до згаданих органів і членів тіла. Лікування їх відбувається після проявів. Найважніше є розпізнання недуги та знайти її причину.

Увага! — Повищі матеріяли є взяті з книжки автора — „Українскьий Лікар" — (600 сторін друку, оправлена в полотно) котра в недовзі появиться з друку. Хто замовить книжку тепер, тому вишлеться її вже з оплатою почти ва $3.00.

Пишіть до:

Dr. A. T. Kibzey,
11903 Jos. Campau Ave.,
Detroit, 12, Mich.

ЯК СВЯТКУВАТИ УРОДИНИ ДИТИНИ?—На це відповідає Гелен Джепсон, співачка з Метрополітен Опери в Ню Йорку, що запросила цілу громаду малих дітей-сиріт на уродини свого хлопчика, що його держить на предолі.

ПОСОЛ РИС ДЕЙВІС СЕРЕД УКРАЇНЦІВ.

До Філядельфії прибув посол британськгоо парляменту з партії праці (лейборит) Рис Дейвіс, широко відомий приятель і оборонець українського народу. Це він, разом з іншими послами, їздив до Галичини підчас славетної польської пацифікації, перевів слідство на місці, інтервенював у Варшаві, а вернувшись до Лондону дав полякам такі лекції в парляменті, яких вони ще й досі не забули. Завдяки йому й його товаришам пацифікація в Галичині стала міжнароднем скандалом для бувшої Польщі.

Посол Рис Дейвіс прибув до Америки й відвідає ряд місцевостей з лекціями. З нагоди його побуту в Філядельфії стрінулись з ним представники Злуч. Укр. Американського Допомогового Комітету д-р В. Ґалан, голова; д-р П. Дубас, секр. і Е. Рогач, касієр та представник Укр. Конґресового Комітету Б. Катамай. У двогодинній розмові з британським гостем обговорено багато важних справ, цікавих і корисних для обох сторін.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75. відбудуться в неділю, 14. жовтня, в год. 1. пополудні в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: М. Присташ, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 11. жовтня, в Товариськім Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. — Д. Братусь, гол.; В. Ґурянський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, р. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в пятницю, 12. жовтня, точно в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на згадані збори, бо буде важна справа до полагодження. Рівнож просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо інакше наразяться на суспенду. — За уряд: М. Чумер, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 13. жовтня, в годині 8. ввечір, в гали де все. Просимо членів прийти на збори і заплатити вкладки, а довгуючих взиваємо заплатити довг, щоб не бути суспендованим. — За уріл: І.Король, Предс.; Д. Гуминюк, кас.; Я. Салій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Жидачів, від. 393, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 14. жовтня, в 3. год. пополудні, під ч. 334 Іст 14. вул. — В. Костирка, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. жовтня, в год. 2. пополудні, в Укр. Гали, 213 Скунмекер Еве. і 2. вул. Просимо всіх членів прйти і заплатити місячну вкладку. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

НЮ ЙОРРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 13. жовтня, в год. 8:15 ввечір, в салі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На ці збори обовязково повинні прийти всі члени й вирівнати залеглі й біжучі вкладки, а також перебрати тікети на підприємство, яке влаштовує наш відділ 18. листопаду. — Уряд 204 відділу.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 14. жовтня, в год. 1. пополудні, в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо членів о присутність. — П. Андрушків, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Нац. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, взиває всіх своїх членів прийти на трикартальні збори, що відбудуться в суботу, 13. жовтня, в год. 8. ввечір, в церковній галі св. Юра, 28 Іст 7. вул. Ці збори будуть дуже важні, бо є багато справ до полагодження. Контр. комісія дасть звіт за третій квартал. Довгуючих членів просимо вирівнати свою залеглість якнайскорше. Наступні місячні збори не відбудуться в 2-гу суботу, а відбудуться в 3-ту, то є 17. листопаду. — Уряд: М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.; В. Павлів, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, подає до відома своїм членам, що збори відбудуться в суботу, 13. жовтня, в годині 8. ввечір, під ч. 30 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо буде звіт за три квартали і інші справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Місячні збори Тов. Українська Січ, від. 421, відбудуться 14. жовтня, в Укр. Домі, 91 Проспект ул. Просимо всіх членів і члениць прходити на означений час, на 2. годину пополудні, бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд: А. Береаа, предс.; Т. Михнюв, кас.; Й. Шеремета, рек. нсекр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 14. жовтня, в 2. годині, в Набожинського. — І. Шеґера, пр.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Подаємо до відома членам Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 14. жовтня, точно в годині 1:30 пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт контролі за 3 місяці. Ко ний член і члениця мають взяти тікети на Тов. забаву. — За уряд: А. Патра, рек. секр., 3228 Trowbridge, Hamtramck 12, Mich.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 13. жовтня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренц ул. Взиваємо всіх членів бути приявними на цих зборах. — За уряд: І. Сорока (ст.), предс.; І. Сорока (мол.), кас.; А. Хромяк, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

ПОШУКУЮ своїх перших сестер **КАТЕРИНИ І ПАРАНІ ВОВЧУК,** дочок **Назарія і Анни,** з села Більче Золоте, повіт Борщів, Зах. Україна. Виїхали до Канади перед першою війною. Пошукує **донька Івана Вовчука** з села Сковятин, пов. Борщів. Хто би про них знав, або вони самі, прошу дуже повідомити на адресу:
BOHDANNA KOSTYNIUK
260 VINE Street,
St. Catherines, Ont., Canada

ТАРЗАН, ч. 1259. Безпомічний.

"DO NOT KILL HIM," DR. BRAKEUS ORDERED; "THAT IS A PRIVILEGE I RESERVE FOR MYSELF."

THEN HE ORDERED TARZAN BOUND. "WE'LL CARRY HIM THE REST OF THE WAY," HE SAID.

SO THE JOURNEY WAS RESUMED, AND SOON THEY HAD TRAVERSED THE SWAMP.

ON SOLID GROUND, TARZAN WAS TIED TO A TREE. THEN BRAKEUS PREPARED THE EXPLOSIVE TO DESTROY HIS FOE.

„Не вбивайте його" — наказав д-р Брекевз. „Цей привилей я застеріг для себе".

Тоді він приказав Тарзана звязати. „Ми понесемо його до кінця дороги", пояснив.

Так вони підняли подорож і швидко переправились через багно.

Як ступили на тверду землю, Тарзана привязали до дерева. Тоді Брекевз приготовив вибуховий матеріял на знищення свого ворога.